

ลักษณะทางกฎหมายของสัญญาแฟรนไชส์

นางสาว ถวิลวงค์ ถายะพินค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-515-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018233

I15221106

Legal Characteristics of Franchise Contract

Miss Tavinwong Tayaping

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-515-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะทางกฎหมายของสัญญาแฟรนไชส์
 โดย นางสาว ถวิลวงศ์ ภาวะพิงค์
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสตเสถียร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

Mr. Wit

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. S. S.

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัชชัย สุขผลศิริ)

Dr. P.

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสตเสถียร)

Dr. S.

..... กรรมการ
 (อาจารย์ สุจินต์ ชัยมั่งคณานนท์)

Dr. J.

..... กรรมการ
 (อาจารย์ ชัย จรุงธนาภิบาล)

Dr. S.

..... กรรมการ
 (อาจารย์ สชาติ ชรรมาพิทักษ์กุล)

Dr. B.

..... กรรมการ
 (อาจารย์ บุญมา เตชะวณิช)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C071089 : MAJOR LAW

KEY WORD : LEGAL CHARACTERISTICS/FRANCHISE CONTRACT

TAVINWONG TAYAPING : LEGAL CHARACTERISTICS OF FRANCHISE CONTRACT.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PISES SETHSATHIRA, 125 PP.

ISBN 974-581-515-2.

Franchise is a conferring to others the right to carry on business of the conferrer under the same name and trademark. The franchisor has the experience and success in the business while the franchisee wishes to carry on the same business by short-cut way in the manner that the franchisor had the control over the management of the business and the right to impose conditions thereof during the whole period of the contract.

As Franchise Contracts have been originated from foreign countries which have developed their own ideas of business and are related to various types of law thus, the Franchise Contract cannot be clearly classified under Thai Law.

From detailed studies of various aspects and foundation of Franchise Contracts, we find that the fundamental principle of the Franchise Contract is the permission to another to use a right mostly concerns with a trademark. The Franchise Contract does not belong to a specific type of contracts but is an unspecified type which is to be governed by the general rules on juristic act. The fundamental parts of the Franchise Contract are the making of the contract, the restrictive clauses and the termination of the contract. These are subject to the existing laws of Thailand which can still be applicable either directly or by analogy. In addition, due to the special characteristics of the Franchise Contract, such characteristics should be taken into account in considering and determining the problem concerned.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนทั้งด้านการศึกษา ค้นคว้า ตลอดจนให้คำแนะนำ รวมทั้งตรวจแก้ไขงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชัชชัย ศุภผลศิริ อาจารย์สุจินต์ ชัยมังคลานนท์ อาจารย์ชัย จรุงชนาภิบาล อาจารย์บุญมา เตชะวณิช และอาจารย์สุชาติ ชรรมาพิทักษ์กุล ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ด้านความรู้และข้อมูล รวมทั้งแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณบรรณา วังวิวัฒน์ คุณกัมพูพรรณ ถายะพินต์ และคุณอารยา เมฆรา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนในด้านการศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะได้จัดส่งเอกสาร ตำราจากต่างประเทศมาให้ผู้เขียนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ขอขอบคุณท่านปิ่นทิพย์ สุจริตกุล และท่านมนตรี จิตรวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์เรื่องการแปลเอกสารต่างประเทศ ชัดเกล้าถ้อยคำภาษา และให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์มาด้วยดีโดยตลอด และขอขอบคุณคุณสุพา กิตติณฑล และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ (ศูนย์คอมพิวเตอร์) ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียน ในด้านเอกสารข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า

และท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ด้วยความสำนึกในพระคุณอย่างสูงสุดที่ได้เอาใจใส่ในการเลี้ยงดู ให้กำลังใจ และสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้เขียนด้วยความรักซึ่งตลอดมา

บทคัดย่อภาษาไทย..... ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ข

กิตติกรรมประกาศ..... ค

บทที่

1. บทนำ..... 1

 1. ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา..... 1

 2. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย..... 2

 3. สมมติฐานแนวความคิดและทฤษฎี..... 3

 4. วิธีการวิจัย..... 3

 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4

2. ประวัติความเป็นมาและลักษณะของแฟรนไชส์..... 5

 2.1 ประวัติความเป็นมา..... 5

 2.2 ความหมายและคำจำกัดความ..... 8

 2.3 ลักษณะของแฟรนไชส์..... 16

 ก. แฟรนไชส์กับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ..... 18

 ข. แฟรนไชส์กับสัญญาจ้างแรงงาน..... 19

 ค. แฟรนไชส์กับสัญญาตัวแทน..... 21

 ง. แฟรนไชส์กับสัญญาหุ้นส่วน..... 23

ศูนย์วิทยุทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. กลไกของระบบเฟรนไชส์..... 25

3.1 | วัตถุประสงค์ที่มีในสัญญาเฟรนไชส์..... 25

3.1.1 | วัตถุประสงค์ของผู้ให้เฟรนไชส์..... 25

3.1.2 | วัตถุประสงค์ของผู้รับเฟรนไชส์..... 28

3.2 | เฟรนไชส์ เป็นสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิที่รวมมาเป็นชุด.... 30

3.2.1 | การให้ใช้เครื่องหมายการค้า..... 31

 ก. | หน้าที่ของเครื่องหมายการค้าและ
 เครื่องหมายบริการ..... 32

 ข. | บทบาทของเครื่องหมายการค้าและ
 เครื่องหมายบริการ..... 32

3.2.2 | การให้ข้อมูลความลับและกรรมวิธีการผลิต..... 33

3.2.3 | การมีสิทธิผูกขาดในพื้นที่..... 37

3.3 | ลักษณะความสัมพันธ์คู่สัญญา..... 37

3.3.1 | กรณีมีการควบคุม..... 38

3.3.2 | กรณีมีการให้ความช่วยเหลือ..... 40

3.3.3 | กรณีคู่สัญญามีความ เป็นอิสระจากกัน..... 43

3.4 | การทำสัญญา..... 45

3.4.1 | การเริ่มสัญญา..... 45

3.4.2 | ข้อกำหนดที่ตกลงในสัญญา..... 46

3.4.3 | การสิ้นสุดของสัญญา..... 49

4. ข้อพิจารณาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาเฟรนไชส์..... 52

4.1 | ลักษณะของสัญญาเฟรนไชส์ตามผลบังคับของกฎหมายไทย

4.1.1 | ลักษณะทางกฎหมายของสัญญาเฟรนไชส์
 ตามกฎหมายไทย..... 53

 ก. | สัญญาเฟรนไชส์กับสัญญาหุ้นส่วน..... 53

 ข. | สัญญาเฟรนไชส์กับสัญญาตัวแทน..... 57

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. สัญญาแฟรนไชส์กับสัญญาจ้างแรงงาน.....59

๔. สัญญาแฟรนไชส์กับสัญญาอนุญาตให้ใช้
 เครื่องหมายการค้า.....62

4.1.2 ปัญหาทางประการของสัญญาแฟรนไชส์ภายใต้
 กฎหมายไทย.....68

 ก. ปัญหาว่าด้วยการเข้าทำสัญญา.....69

 ข. ปัญหาว่าด้วยข้อกำหนดในสัญญา.....79

 ค. ปัญหาว่าด้วยการเลิกสัญญา.....85

4.2 ความรับผิดชอบของผู้สัญญากับบุคคลภายนอก.....90

 4.2.1 หลักการของความรับผิดชอบเพื่อการกระทำของผู้อื่น.....91

 4.2.2 หลักการของความรับผิดชอบเพื่อการกระทำของผู้อื่น
 ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....92

 4.2.3 ผู้ให้แฟรนไชส์ควรรับผิดชอบเพื่อการกระทำของผู้รับ
 แฟรนไชส์หรือไม่.....95

 ก. การควบคุมและการให้ใช้ชื่อในการ
 ดำเนินธุรกิจ.....95

 ข. ความมีลักษณะเฉพาะของแฟรนไชส์.....97

4.3 แฟรนไชส์กับการคุ้มครองผู้บริโภค.....101

 4.3.1 ธุรกิจแฟรนไชส์มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย
 เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคหลายฉบับ.....101

 4.3.2 ความรับผิดชอบในตัวสินค้า.....103

 4.3.3 การโฆษณา.....104

4.4 บทบาทของรัฐต่อธุรกิจแฟรนไชส์.....106

 4.4.1 ระบบแฟรนไชส์กับสังคมเศรษฐกิจไทย.....106

 4.4.2 แฟรนไชส์กับการจำกัดการแข่งขันทางการค้า..107

 ก. การจำกัดพื้นที่.....107

 ข. ข้อตกลงผูกมัดเรื่องการจัดซื้อ.....108

4.4.3 คู่สัญญาควรปฏิบัติต่อกันด้วยความเป็นธรรม.....	110
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	118
ประวัติผู้เขียน.....	125

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย